

"אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש; שבתי בבית ה' כל ימי חיי; לחזות בנעם ה', ולבקר בהיכלו." (תהלים כז, ד)

שבת קודש, תשע"א
פרשת מסעי
ספרי
עלון מס. 83

הגיליון יוצא לאור בסיוע
ידידנו הדגול
ר' אילן כהן צדק שיח'
להצלחתו בכל העניינים

בית ה'

נקודה למחטבה - עמונה ומאירה בפתיחה לפרשה

תקלה בדרך לחתונה

יורש העצר הטורקי בחר להינשא עם... בת צוענים. אבי הנערה, נפח נבער, שומע על כך מפי שר החצר, הוא אינו קולט את רזי השפה הדיפלומטית, חושבו לליצן ומגרשו בבושת פנים. האם תימצא בסוף נקודת המפנה שתגשים את החלום?

של בניזין ודבק מגע. אגלי זיעה נטפו ממנו בזה אחר זה. הוא סקר ממשוכות בעיניים קרועות לרווחה את הקבוצה המגונדרת - והיא לא מצאה חן בעיניו ממבט ראשון.

"מה רצונכם?", הפטיר בקוצר רוח.

שר החצר כחכח בגרונו בארשת חשיבות. הוא סימן קלות לצמד החצוצרנים והם פתחו במארש קצר שלאחריו הצדיעו המכונדים לנפח ההמום. עוד בטרם החל להגיב, הזדקף שר החצר, מתח את חזהו וקרא בטון רשמי ושקט:

"הוד מעלת אחמד הנפח! נשלחתי אליך מאת הסולטאן סולימאן, אדונינו ירום הודו, שליטה של האימפריה העותומאנית-הטורקית, מי ייתן ואללה ישמור יגן וינצור את כל צעדינו. בנו יורש העצר, עלי, חפץ בבתך יעלת החן וכלילת המעלות, פאטמה. לכן הוא שלח אותי אליך כדי לבקש את ידי בתך הענוגה והחסודה להיות אישה טובה לנסיך הגדול."

כאן קד השר קידה אבירית, עשה אתנחתא קלה כדי להגביר את המתח ששרר בחלל האוויר, הנמיך את קולו וקרא בטון עמוק וממלכתי: "ובכן, האם תיאות אדון נכבד ויקר ערך לתת את ידה?"

הנפח לא ידע כיצד להגיב לדברי החנופה שוורעפו עליו. היא הייתה ממש מנוכרת בעבורו. הוא לא הכיר את השפה הדיפלומטית הזאת. גינוני המלכות היוקרתיים היו לו לזרא. בכלל, הפניה הרשמית הזו ואוצר המילים המפוצצות לא היו קיימים בלכסיקון העממי שלו. לרגעים מספר הוא התבלבל, נבוך ובלע את לשונו. חוסר התגובה של הנפח הייתה בבחינת השקט שלפני הסערה. אומנם הנפח הבור לא אמר מאומה. אך מה שהתרחש לאחר מכן - היה בלתי צפוי בעליל.

מבלי לחשוב פעמיים נטל הנפח את הסדן הכבד עליו רקע את כלי הברזל השחורים והשליך אותו על שר החצר ההמום. מיד אחרי כן הוא תפס את הפטיש הגדול והטיח אותו בכוח על החצוצרות שבידי אנשי התזמורת המלכותית. אלו כמובן, התנפצו לרסיסים.

"הסתלקו מכאן! להקת ליצנים! אני לא אוהב פוליטיקאים. אל תתקרבו אלי יותר!!!" צרח בסערת רוחו. "ואתה שר מגונדר, מתנשא ושחצן", הצביע באיום לכיוון השר הפצוע, "יאללה, תתחפף מהשטח שלי ותעוף עם החברה שלך לכל הרוחות לפני שאטעימך מנחת

פרולוג: הצוענים, או "בני הרומה", הם עם נוודים עתיק יומין הנפוץ בעיקר - באירופה. כבר במאה ה-14 בהגיעם ליבשת, ערש התרבות המערבית התבלטו באורח חייהם הנווד ובגוון עורם הכהה. אלו היוו עילה להוקעתם ממוקדי החברה והתרבות המתקדמת על ידי האירופאים הנאורים. אי לכך הבערות והפרימיטיביות הינן סמלי ההיכר של הצוענים הדחויים. [יש המצביעים על העיר המצרית העתיקה, "צוען", בירתה המשגשגת של מצרים בעבר הקדום שנזכרת בתנ"ך מספר פעמים, (טאניס, כיום. שוכנת בצפון מזרח דלתת הנילוס), כמקור מוצא הצוענים ומכאן גם - שמם. מאידך, יש הרואים בשמם ביטוי סמלי לעקרות ונדידה שכן בעברית צע'ן מלשון 'עקר', 'נדד'. השווה ישעיהו (לג, כ): "אוהל בל יצען".]

לפני שנים רבות, באיסטנבול הרחוקה, בירת האימפריה הטורקית העותומאנית - החליט יורש העצר להינשא... לצוענייה פשוטה מדלת העם.

אביו, הסולטאן הגדול כיבד את רצון בנו, הנסיך. הגם שצעד זה היה חריג בכל קנה מידה. משפחת המלוכה הטורקית נהגה לברור את קרוביה והמצטרפים לשורותיה בקפדנות לפי כל כללי המסורת הנוקשים. אך על כל אלה חיפתה אהבתו של האב לבנו, היורש העתידי של כס הכתר.

"הסר דאגה מליבך, בני היקר! אני כבר אדאג בכל מה שקשור לקבל את הסכמת אבי הנערה", הבטיח הסולטאן לבנו. על אתר ציווה לשר החצר שלו לצאת עם משלחת טקסית אל מחנה הצוענים בכדי לבקש את אישור אבי הנסיכה המיועדת בשם משפחת המלוכה הטורקית בראשות הסולטאן ירום הודו.

תיכף ומיד, ארגן שר החצר פמליה מצומצמת שכללה את סגל בכיר מאנשי הארמון. הם יצאו בשיירה ראוותנית ברוב פאר והדר אל מחנה הצוענים ששכן בפאתי עיר הבירה.

אבי הנערה, היה נפח פשוט. מבוקר ועד ערב היה עוסק במקצוע העתיק והמפרך. כולם במחנה הכירו אותו ולכן כשנשאלו הצוענים על ידי הרכבים: "היכן נמצא אחמד הנפח?", ידעו כולם לכוון את הפמליה המכובדת אל בית המלאכה שניצב בשורת צריפים מצחינים שצבעם דהה במשך השנים.

כשהתייצבה המשלחת בפתח הצריף הדל - יצא אליהם הנפח כשגופו מרוח בצבע שחור ופניו מפויחות מפחם. כולו הדיף ריח חריף

כמו פוליטיקאי מנותק ממגדל השן והתייחס אלי כאל ג'נטלמן רם מעלה. הנה קח את פאטמה ביתי. שא נא את אלפי ברכותי לזוג המאושר...".

"ואלה מסעי בני ישראל". אם חפצת להכיר בעליונות של העם היהודי העתיק שהזניק את עצמו כאומה מובילה אל קדמת הזירה העולמית על פני העמים הלאומיים האחרים. דע! סודות המוח והלב היהודי, המפה והמצפן לתופעת שרידותו יוצאת הדופן, כל אלו נעוצים בתרבות המגוונת שהוא חווה במהלך שנות קיומו, אז ועכשיו. שורשיהן נעוצים ב-"מסעי", מסעותיו של עם ישראל בעולם הרחב, גם אבותיו- מייסדיו היו כידוע נוודים בראשית הימים. החינוך עם התרבויות השונות, ההיכרויות עם משפחת האומות, המפגש עם זרמים שונים, מנוכרים ואפילו- עוינים, יצרו בלב העם יכולות: תחכום, גמישות, פתיחות, סבלנות וסובלנות כלפי האחר, השונה. בכל מקום ובכל זמן ידעו מנהיגי היהדות לקיים מערכות יחסים מועילות עם שליטי אותה ארץ ששהו בה או ביקשו את חסותה. ההיסטוריה מלמדת כי צמרת ההנהגה הייתה מגוונת בדרכיה וידעה להתאים את עצמה בגמישות מרבית לתנאים המשתנים כי היא דיברה עם כל אומה בשפתה-שלה, לאור הנסיבות והתמורות: דרכי שלום וכבוד מלכות, פולמוסים רעיוניים עם השכבה האינטלקטואלית העליונה של אנשי הרוח מאומות העולם, ואף בקריאת תיגר כנגד השלטון ונקיטת מרד צבאי/רוחני גלוי, או אולי שילוב של טקטיקה ודיפלומטיה (כמו שיטת: "המקל והגזר". נב המתייחס כלפי מדיניות המציע ומשלב שכר ועונש כדי לגרום להתנהגות מסוימת) כזאת או אחרת וכן הכרה בעוצמת היריב או ביתרונותיו המסוימים.

המסקנה המעשית של הדברים: עם כל החשיבות הנדרשת לביסוס ושמרניות האופי והחיים הפרטיים שלנו, לא פחות מכך דרושה ההכרה בהשקפת האחר ובזווית הראייה ותפיסת העולם השונה שלו. עלינו: "לצאת מהקופסא", להתעלות מעל מנגנוני החשיבה האוטומטיים ("הרפלקסים") שלנו ולהיפתח אל הזולת, לכבד את דעותיו כבן אדם והכי חשוב: לדעת לדבר עם כל אחד בשפתו שלו. בכך נתרום משמעותית לביסוס ההצלחה שלנו בחיים שנשענת במידה רבה על שני דברים: מערכות יחסים ותקשורת.

דאגלס דאפט יו"ר ומנכ"ל חברת "קוקה קולה" מציע: "עבודה או לימודים בחו"ל, הם חיוניים להצלחה בעולם המשתנה והמגוון. תלמידים שנחשפים למדינות שונות, מבינים את ערכו של דיאלוג בין אנשים בעלי נקודות השקפה שונות. הם גם זוכים להבין את חשיבותן של מערכות יחסים. מערכות יחסים הן הבסיס למשמעות ולהצלחה בחיים". הרברט אליסון ג'וניור נשיא ומנכ"ל חברת מריל לינץ' (תאגיד פיננסי אמריקני מוביל בעולם) ממליץ: "למדו לפחות שפה זרה אחת, או יותר אם יש לכם כישרון לשפות. חפשו הזדמנויות ללמוד, לחיות ולעבוד מחוץ לארצות הברית. חיים בתרבות שונה לחלוטין יכינו אתכם בצורה טובה יותר לתרבות הגלובלית שתשלוט במאה העשרים ואחת".

מסרון

"תרבויות שונות - גישות תואמות"

לתגובות: 054-849-5606, אמייל: bethashem@gmail.com - רוצים לקבל את העלון בקביעות לדוא"ל, הגישו בקשה לכתובת הנ"ל.

מעוניינים לקרוא מאמרים נוספים מאת העורך ראו בעלון החדש "הידברות, עונג שבת" קריאה מהנה!

בברכת "שבת שלום ומבורך" לכל הקוראים היקרים מאת העורך וכותב המאמרים - יונתן דדון

העלון מוקדש להצלחה בתורה ויראת שמים ולכל העניינים ברוחניות ובגשמיות של הילדים היקרים והנעימים חיים וויטאל וניתאי בני אילנית

זרועי. את הבדיחות וההצגות שלכם תעשו על חשבון אחרים. לא פה!".

המום והלום, בוש ונכלם, פצוע וזב דם חזר שר החצר לארמון הסולטאן וגולל את כל הקורות איתו עם הנפח חמום המוח. השליט הטורקי היה אובד עצות. סוללת יועציו לא הצליחו למצוא פיתרון שמניח את הדעת. הנסיך האומלל שראה את עצמו בתקופה הקרובה עומד תחת חופה עם בחירת ליבו, נכנס למשבר נפשי עמוק. הוא הסתגר בחדרו ממאן לשוחח עם איש. במשמניו שולח רזון וכולו שידר דיכאון.

מספר ימים לאחר מכן חזר ממסע מסביב לעולם ראש המודיעין הטורקי. הוא היה בחור קשוח במיוחד ונודע בעיקר ביכולתו להכיר את המנטאליות השונה של כל אחד. תחת ידיו נחקרו מאות ממתנגדי השלטון העותומאני שלא הבינו איך הוא שולט בנבכי לבבם ביד אמן. אכן, כישורו נבע ממנהגו לסייר ולטייל בארצות שונות הוא הכיר על כף ידו את התכונות והתרבויות של כל מדינה ומדינה והיה בקי בכל הלכי הרוח ששרו בהן. כששמע על התקרית הבליע המפקד הבכיר חיוך מתחת לשפמו. את המנטאליות הצוענית ידע טוב מאוד. הוא נטל סוס אביר מאורוות הארמון לבש מדי קרב ויצא בדחירה מהירה בואכה מחנה הצוענים.

כשהתקרב לשם הוא הגביר את מהירות סוסו ופרץ כסופה אל המחנה דוהר במיומנות בין שורות האוהלים והצריפים. כל אנשי המחנה יצאו לחזות בפרש הבודד המטיל עליהם אימה. בניהם בלט הנפח שהיה שחור משחור. המפקד שהבחין בו כיוון את החיה אליו ודילג עימה מעל ראשו מספר פעמים.

הנפח הנפחד מיהר להשתטח על האדמה לפני שיהיה למרמס בידי הפרש האלמוני. הוא שם לב כי הבריון ירד עתה מסוסו וניגש אליו כשעיניו יורות גיצים ופניו מפחידות במיוחד.

"האם אתה הוא החצוף ועז הפנים שקוראים לו: "אחמד הנפח?", הרעים בקולו המאיים ראש המודיעין.

הלב של אחמד פרפר. הוא הטמין את ראשו בקרקע ככל שיכל. ארכובותיו נקשו זה לזה בחוסר שליטה בולט.

"כן אדוני הגיבור! אני הוא, אחמד הנפח!", גמגם בפחד.

שליף המפקד את השוט מחגורת העור שלו והתחיל להצליף על גבו של הנפח.

"אני אלמד אותך לקח צועני בזוי! איך צריך להתייחס לשליחו של הסולטאן ירום הודו!", צעק תוך כדי שהוא מכאיב לו ללא רחמים.

אחמד קיבל בהכנעה כל צליפת שוט וכל עלבון. הרי זה היה ההרגל שלו מימים ימימה. זוהי הייתה שפתו הטבעית.

הוא כרע ברך לפני המפקד הקשוח ואמר ביראת כבוד: "אללה יברך אותך ואת הסולטאן הגדול שלנו ששלח אלי משהו שיודע לדבר איתי בשפתי. במקום האידיוט המתורבת והמנומס שדיבר